

Η Επίδαυρος, η φημισμένη για το αρχαίο θέατρό της, ανήκει διοικητικά στο Δήμο Ασκληπιείου, γνωστού ως Λυγουριό. Με βάση όσα αναφέρει ο Πausanίας στην Περιήγησή του, το θέατρο θα πρέπει να χτίστηκε κατά τον Δ΄ π.Χ. αιώνα από τον Αργίτη γλύπτη και αρχιτέκτονα Πολύκλειτο τον νεότερο. Όμως άλλοι μελετητές τοποθετούν την κατασκευή του στις αρχές του Β΄ π.Χ. αι.

Είναι το καλύτερα διατηρημένο αρχαίο ελληνικό θέατρο. Βρίσκεται χτισμένο στην πλαγιά του Κυνόρτιου Όρους. Στην αρχική του μορφή διέθετε 12 κερκίδες με 35 σειρές καθισμάτων. Όμως στους ελληνιστικούς χρόνους προστέθηκε η επάνω ζώνη των κερκίδων και η χωρητικότητά διπλασιάστηκε.

Το θέατρο είναι περίφημο για την ακουστική του. Ο ήχος ακούγεται καθαρός μέχρι την τελευταία σειρά των καθισμάτων. Το θαύμα αυτό οφείλεται στην καταπληκτική προσαρμογή του θεάτρου στο τοπίο. Η πλαγιά του λόφου στον οποίο έχει χτιστεί, λειτουργεί ως αντηχείο.

Μπροστά από το θέατρο μέσα στον πευκόφυτο χώρο βρίσκεται το Ασκληπιείο. Πρόκειται για το σημαντικότερο Ασκληπιείο της αρχαιότητας. Η μεγάλη του ακμή τοποθετείται μεταξύ Ε΄ και Δ΄ π.Χ. αιώνα. Αλλά και στα κατοπινά χρόνια η φήμη του παρέμεινε μεγάλη. Όταν το 293 π.Χ. ενέσκηψε επιδημία στη Ρώμη, οι Λατίνοι κατέφυγαν στον Όφη (Ασκληπιό) της Επιδαύρου.

Στο Αρχαιολογικό Μουσείο της Επιδαύρου εκτίθενται αναθήματα, πλάκες με επιγραφές ιαθέντων.

Τηλέφωνα: Δήμος 275.30.41.250, Αρχαιολογικός χώρος 275.30.41.249.

Ο Ασκληπιός της Επιδαύρου:

Ο θεραπευτής θεός Ασκληπιός δεν είχε καμιά σχέση με τα Τρίκαλα, έλεγαν στην Επίδαυρο. Απλά, ο άγιος βασιλιάς Φλεγύας (βλ. [**Πατριδογνωσία**] «**Ιστορία των Τρικάλων**»): Ο θεραπευτής Ασκληπιός) έφτασε κάποτε στα μέρη της Επιδαύρου για να δει με τα μάτια του την πόλη και να ζυγιάσει τις πιθανότητες που ο ίδιος είχε, αν εκστράτευε από τη Θεσσαλία για να την πάρει. Μαζί του, είχε πάρει την κόρη του, Κορωνίδα, που όμως ήταν έγκυος από τον θεό Απόλλωνα.

Κρυφά από τον πατέρα της, η Κορωνίδα κατάφερε να γεννήσει στο βουνό Μύρτιο όπου και παράτησε το νεογέννητο. Ο Απόλλων όμως δεν άφησε τον γιο του να χαθεί. Έκανε μια κατσίκια να ξεστρατίσει από το κοπάδι κάποιου βοσκού, Αρεσθάνα, και να πλησιάσει το μωρό που βρήκε ευκαιρία και θήλασε, ενώ το σκυλί του κοπαδιού στεκόταν φρουρός. Γι' αυτό, έλεγαν οι Επιδαύριοι, το βουνό μετονομάστηκε Τίθθιον (τόπος θηλασμού).

Ο Αρεσθάνας που είχε χάσει την κατσίκια και τον σκύλο του, άρχισε να ψάχνει τριγύρω και σύντομα βρέθηκε μπροστά στο μωρό που θήλαζε τυλιγμένο σ' ένα φως μαγικό. Ο βοσκός κατάλαβε ότι κάτι θεϊκό υπήρχε στην όλη ιστορία κι αποφάσισε να πάρει το μωρό κοντά του και να το μεγαλώσει. Το είπαν Ασκληπιό.

Ο Ασκληπιός μεγάλωσε, εκδήλωσε τις ικανότητές του κι έγινε ο θεός – γιατρός. Και για να μην υπάρχουν ανταγωνιστές, οι Επιδαύριοι ορκίζονταν ότι ο Ασκληπιός ποτέ δεν απομακρύνθηκε από τα μέρη εκείνα.

Μια άλλη παραλλαγή ανέφερε ότι ο Δίας πάντρεψε τον τοπικό ήρωα, Μάλο, με τη μούσα Ερατώ, προστάτισσα του χορού ή της ποίησης. Ανάμεσα στα παιδιά τους ήταν ο Θάμυρις και η Κλεοφήμη. Η Κλεοφήμη παντρεύτηκε έναν αριστοκράτη της Επιδαύρου που λεγόταν Φλεγύας και καμιά σχέση δεν είχε με τον Φλεγύα της Θεσσαλίας. Κόρη τους ήταν η Αίγλη που την φώναζαν Κορωνίδα. Την ερωτεύτηκε ο θεός Απόλλων και από την ένωσή τους γεννήθηκε ο Ασκληπιός που ποτέ δεν έφυγε από την Επίδαυρο.

Στα αρχαία χρόνια:

Η Επίδαυρος κτίστηκε από Δωριείς αποίκους του Αργολικού κάμπου. Οικιστής φέρεται ο Επίδαυρος, γιος του Άργου. Πριν από αυτόν, κατοικούσαν κάποιοι άγνωστοι κατά τον Πausανία, Κάρες κατά τον Στράβωνα που όμως χρεώνει και την δρυοπική Ερμιόνη σ' αυτούς. Ο Όμηρος αναφέρει την Επίδαυρο ως μια από τις πόλεις που μετείχαν στον Τρωικό πόλεμο υπό τον Διομήδη του Άργους. Οι κάτοικοί της θεωρούνταν σπουδαίοι ναυτικοί.

Της Επιδαύρου αποικία ήταν η Αίγινα, ενώ άποικοι από την πόλη αυτή στάλθηκαν στη Σάμο, στην Ιωνία και στη Λακωνία (σε παραλιακή τοποθεσία κοντά στη Μονεμβασία): Είναι η Επίδαυρος Λιμηρά, μια από τις μετέπειτα 18 πόλεις των Ελευθερολακώνων.

Στα τέλη του Ζ' π.Χ. αιώνα, η Επίδαυρος είχε τύραννο τον Προκλή. Η κόρη του, Μέλισσα, παντρεύτηκε τον τύραννο της Κορίνθου, Περίανδρο, με τον οποίο απέκτησε γιο, τον Λυκόφρων. Όταν ο Λυκόφρων ήταν 17 χρόνων, η Μέλισσα ξαναέμεινε έγκυος. Ο Περίανδρος δεν φημιζόταν για τον ήπιο χαρακτήρα του. Σε μια στιγμή θυμού, την σκότωσε. Ο Λυκόφρων έκοψε κάθε σχέση μαζί του και κατέφυγε στον παππού του, Προκλή. Εκείνος τον βοήθησε στην απόπειρά του να εγκαθιδρύσει τυραννίδα σε μια περιοχή στα όρια Κορινθίας και Επιδαυρίας. Ο Περίανδρος εκστράτευσε εναντίον παππού και εγγονού, αιχμαλώτισε τον Προκλή και προσάρτησε την Επίδαυρο στο κράτος της Κορίνθου. Στους Περσικούς πολέμους, η Επίδαυρος συμμετείχε με οκτώ πλοία στη ναυμαχία του Αρτεμισίου και δέκα της Σαλαμίνας, ενώ στη μάχη των Πλαταιών παρέταξε 800 άνδρες.

Από τα τέλη του ΣΤ' π.Χ. αιώνα, σε απόσταση δώδεκα χλμ. από την πόλη της Επιδαύρου, το Ασκληπιείο άρχισε να αποκτά φήμη. Εξελιχθηκε στο πιο φημισμένο της αρχαιότητας. Στα επόμενα χρόνια, η γιορτή των Ασκληπιείων πήρε πανελλήνια μορφή με παράλληλη τέλεση αγώνων. Τον Δ' π.Χ. αιώνα, το Ασκληπιείο βρισκόταν στην πιο μεγάλη του ακμή, ενώ, από τους πρώτους χριστιανικούς χρόνους, προστέθηκε και δεύτερη γιορτή: τα Απολλωνιεία και Ασκληπιεία, ενώ η προηγούμενη γιορτή μετονομάστηκε Μεγάλα Ασκληπιεία και γινόταν κάθε τέσσερα χρόνια, εννιά μέρες μετά τα Ίσθμια.

Σε όλη τη διάρκεια της αρχαιότητας ως τη ρωμαϊκή κατάκτηση, η Επίδαυρος βρισκόταν στο στόχαστρο του Άργους καθώς προσφέρεται για λιμάνι στον Σαρωνικό κόλπο, μια ανάσα από την Αίγινα. Μετά τη ρωμαϊκή κατάκτηση, η πόλη γνώρισε τη φιλία και τον σεβασμό των Ρωμαίων κατακτητών, πλην του Σύλλα που, το 86 π.Χ., εισέβαλε στον ιερό χώρο του Ασκληπιείου και άρπαξε ό,τι πολύτιμο βρήκε εκεί.

Την περιοχή κατέστρεψαν στα 395 – 396 μ.Χ., οι Οστρογότθοι του Αλάριχου. Της εποχής αυτής είναι το διπλό τείχος που περιέβαλε τον ιερό χώρο. Τον κατάργησε ο Θεοδόσιος Β΄ στα 426 υπακούοντας στα κελεύσματα των τότε χριστιανών που έσπευσαν να καταστρέψουν αγάλματα και αναθήματα.

Η Πρώτη Εθνοσυνέλευση:

Με τη μετατροπή της εθνοσυνέλευσης σε τοπική συνέλευση (βλ. [**Πατριδογνωσία**] «**Ιστορία του Άργους**

»: Πελοποννησιακή Συνέλευση), ο Πετρόμπεης Μαυρομιχάλης κέρδισε πολύτιμο γι' αυτόν χρόνο. Την ώρα που ο Δημήτριος Υψηλάντης κι ο Θεόδωρος Κολοκοτρώνης ήταν απασχολημένοι στην πολιορκία του Ακροκόρινθου, οι πρόκριτοι συνέλεξαν πληρεξούσιους της εμπιστοσύνης τους για την εθνοσυνέλευση που ορίστηκε να γίνει στο χωριό Πιάδα, κοντά στην αρχαία Επίδαυρο. Ο Δημήτριος Υψηλάντης αποκαλούσε τον Μαυρομιχάλη και τον Μαυροκορδάτο «τυραννόφρονες και τουρκολάτρες». Όμως, οι πρόκριτοι απλά προσπαθούσαν να ελέγξουν την κατάσταση, θεωρώντας τους Φιλικούς επικίνδυνους αντίπαλους.

Στις 20 Δεκεμβρίου του 1821, στην Πιάδα, ξεκίνησε τις εργασίες της η πρώτη εθνοσυνέλευση, «της Επιδαύρου» όπως ονομάστηκε. Την απαρτίζανε εξήντα πληρεξούσιοι από τη Ρούμελη, τον Μοριά και τα νησιά. Η πλειοψηφία τους ελεγχόταν από τον κοτζαμπάση της Μάνης Πετρόμπεη Μαυρομιχάλη κι από τον σύμμαχό του πολιτικό ηγέτη της Δυτικής Ελλάδας Αλέξανδρο Μαυροκορδάτο.

Πρώτη δουλειά της εθνοσυνέλευσης ήταν να ψηφίσει σύνταγμα που ονομάστηκε «προσωρινό πολίτευμα της Επιδαύρου». Αρκετά προοδευτικό για την εποχή, καθιέρωσε

τρεις εξουσίες: Τη νομοθετική που θα ασκούσε το Βουλευτικό (μια βουλή με εβδομήντα βουλευτές), την εκτελεστική που θα ασκούσε το Νομοτελεστικό (μια πενταμελής κυβέρνηση που θα εκλεγόταν από τη βουλή) και τη δικαστική. Βουλευτικό και νομοτελεστικό θα εκλέγονταν κάθε χρόνο.

Την Πρωτοχρονιά του 1822, ο πρόεδρος της εθνοσυνέλευσης Αλέξανδρος Μαυροκορδάτος εξέδωσε την πανηγυρική διακήρυξη της Ελληνικής Ανεξαρτησίας. Είναι το πρώτο επίσημο κείμενο του ελεύθερου ελληνικού κράτους στον διεθνή χώρο:

«Εν ονόματι της Αγίας και Αδαιρέτου Τριάδος:

Το Ελληνικόν Έθνος, το υπό την φρικώδη οθωμανικήν δυναστείαν, μη δυνάμενον να φέρη τον βαρύτατον και απαραδειγμάτιστον ζυγόν της τυραννίας και αποσείσαν αυτόν με μεγάλας θυσίας, κηρύττει σήμερον δια των νομίμων παραστατών του, εις εθνικήν συνηγμένων συνέλευσιν, ενώπιον θεού και ανθρώπων, την πολιτικήν αυτού ύπαρξιν και ανεξαρτησίαν».

Στις 13 Ιανουαρίου, ενώ οι οπλαρχηγοί έλειπαν στην πολιορκία του Ακροκόρινθου, η εθνοσυνέλευση αποφάσισε την κατάργηση όλων των διακριτικών της Φιλικής Εταιρείας και την αντικατάστασή τους με άλλα. Ανάμεσα σ' αυτά, και η σημαία της που αντικαταστάθηκε από τη γαλανόλευκη, την οποία ο Γιάννη Σταθάς είχε υψώσει στη ναυαρχίδα του ελληνικού πειρατικού στόλου, στα 1807. Την επομένη, 14 του μήνα, οι Φιλικοί απάντησαν με την εκπόρθηση του Ακροκόρινθου. Το πάρσιμο του κάστρου πανηγυρίστηκε με ενθουσιασμό από τους πληρεξούσιους. Ο πορθητής του Δημήτριος Υψηλάντης εκλέχτηκε πρόεδρος του βουλευτικού στις εκλογές που είχαν προγραμματιστεί για τις 15 Ιανουαρίου. Κι ο συναγωνιστής του, Θεόδωρος Κολοκοτρώνης, διορίστηκε στρατηγός.

(Έθνος της Κυριακής, 2001 – 2002) (τελευταία επεξεργασία, 8.6.2011)